

LÄNSIRANNIKON YMPÄRISTÖYKSIKÖN YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTAOHJELMA 2025

Hyväksytty Länsirannikon valvontalautakunnan ympäristöjaostossa
22.1.2025 § 6.

Kuntien on ympäristönsuojelulain 168. §:n ja jätelain 124. §:n nojalla laadittava ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma. Siinä selostetaan kunnan ympäristövalvonnan toimintaa ja vahvistetaan valvonnan suuntaviivat sekä valvontakohteiden riskiluokitusmenetelmä. Suunnitelman pohjalta tehdään valvontaohjelma, jossa on oltava (valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 30. §)

- suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista eri tyyppisten luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista
- tiedot muista kuin 1. kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä
- kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Länsirannikon ympäristöyksikkö on laatinut valvontasuunnitelman, ja sitä päivitetään tarvittaessa. Valvontasuunnitelmaan liittyy valvontaohjelma, jota päivitetään ja arvioidaan vuosittain.

Valvontaohjelman liite ei ole julkinen, koska eritellyt tiedot laitosten valvonnasta voisivat vaikuttaa valvonnan tarkoitukseen.

Valvonnan resurssit

Vuonna 2025 ympäristönsuojelun työtehtäviä tekemään on suunniteltu seitsemän ympäristö- ja terveystarkastajaa ja ympäristönsuojelupäällikkö. Ympäristönsuojelutyötä johtaa ympäristönsuojelupäällikkö. Ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon päälliköllä on kokonaisvastuu koko valvontalautakunnan yhteisestä talousarviosta ja toiminnasta. Ympäristönsuojelulla ja ympäristöterveydenhuollolla on kaksi yhteistä toimistosihteeriiä (työajat 100 prosenttia ja 80 prosenttia), joista toinen huolehtii valvontalautakunnan ja ympäristöjaoston sihteerin tehtävistä. Osa toimivallasta on jaettu viranhaltijoille.

Taulukossa 1 esitetään Länsirannikon valvontayksikköön perustetut virat ja ympäristönsuojelun henkilöstö sekä henkilötyöpäivät, jotka ovat käytettävissä tehtävien hoitamiseen. Taulukossa ei ole huomioita henkilöstön tilapäisiä osa-aikatyöjärjestelyjä eikä mahdollisia sijaisuuksia.

Henkilö ja virkanimike	Resurssi henkilötyöpäivinä	Työtehtävät
Kristiinankaupungin osasto		
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
Närpiön osasto		
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
xxx Ympäristönsuojelupäällikkö	220	Ympäristönsuojelun hallinto
Mustasaaren yksikkö		

xxx Ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö	209 11	Ympäristöterveydenhuollon hallinto Ympäristönsuojelun hallinto
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
xxx Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristönsuojelu
xxx Toimistosihteer	165 55	Ympäristöterveydenhuollon hallinto Ympäristönsuojelun hallinto
xxx Toimistosihteer	106 70	Ympäristönsuojelun hallinto Ympäristöterveydenhuollon hallinto

Valvontakohteet ja määräaikaistarkastukset

Luettelo ympäristönsuojelun valvontakohteista Länsirannikon ympäristöyksikön yhteistoimintakunnissa Mustasaari, Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki ja Närpiö on liitteenä 1. Kohteet on jaettu ryhmiin toimialoittain. Jako noudattaa valtioneuvoston ympäristönsuojeluasetuksen 2. §:n ryhmittelyä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävistä lupa-asioista. Jätelain mukaiset, jätteenkeräykseen rekisteröidyt valvontakohteet ovat erillisenä ryhmänä.

Riskiluokitus on tehty valvontaohjelmassa mainittujen kriteerien mukaan. Käytössä on seuraavat tekijät:

- A. Toiminnan päästöjen todennäköisyys ja niiden laajuus
- B. Toiminnasta syntyvä jäte ja sen määrä ja tyyppi
- C. Jätteen ja jätteenkäsittelyn riskit ja ympäristövaikutukset
- D. Sijainti pohjavesialueella tai vesistöjen äärellä
- E. Sijainti lähellä asutusta, valitukset
- F. Häiriö- ja poikkeustilanteiden esiintyminen
- G. Huomautusten määrä edellisessä tarkastuksessa
- H. Pakollisen vuosiraportin täsmällisyys ja laatu
- I. Toiminnanharjoittajan ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimusten ja niiden seurannan tuntemus, nimetty ympäristövastaava
- J. Laatu- ja ympäristöjärjestelmä, henkilöstön koulutus ja perehdytys työtehtäviin
- K. Riskien ja uhkien tunnistaminen ja arvioiminen.

A ja B huomioidaan yleisessä riskiluokituksessa. Muut tekijät huomioidaan valvontaohjelman kohdekohtaisessa riskiluokituksessa.

Luettelossa jokainen kohde on riskiluokitettu näiden tekijöiden mukaan. Luokitusta voidaan muuttaa kohteen valvontahistorian tai muiden toiminnan muutosten pohjalta. Tarkastukset on sen jälkeen jaettu eri vuosille. Ympäristöministeriön Ympäristövalvonnan ohjeessa 2/2016 on tarkempi kuvaus ympäristönsuojelun valvonnasta.

Valvontaohjelman arviointi ja valvontatoiminnan priorisointi

Kohteet on asetettu tärkeysjärjestykseen, ja tarkastusten määrä päätetään kunkin kohteen riskinarvioinnin pohjalta sekä riippuen siitä, mitkä tarkastukset ovat jääneet aikaisempina vuosina tekemättä. Tämä tarkoittaa sitä, että ne kohteet, joita ei ehditä ohjelman mukaisesti tarkastaa, siirtyvät tarkastettavaksi suunniteltua myöhemmin. Vuoden 2025 aikana ympäristöluvanvaraisiin, ilmoituksenvaraisiin ja rekisteröitäviin toimintoihin pitäisi tehdä yhteensä **102** tarkastusta. Kohteisiin, jotka on rekisteröity jätteenkeräykseen, pitäisi vuoden aikana tehdä **62** tarkastusta. Sen lisäksi ympäristöyksikön tavoitteena on tarkastaa vuosittain kaikki maa-ainesten ottamisalueet, joilla toiminta on aktiivista, mikä voi tarkoittaa noin **61 maa-ainestarkastusta**. Maa-aineslupien valvonta vaatii paljon työaika.

Ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla valvottavia toimintoja ja kohteita on yhteensä **411**, joista noin 320:ssä arvioidaan olevan aktiivista toimintaa.

Painopistealueina oli vuonna 2024 muun muassa tunnistaa toiminnassa olevat eläintilat ja turkistarhat sekä saada lakkautettujen toimintojen luvat lopetettua. Ympäristönsuojelu pystyy seuraamaan tilojen tilannetta käyttämällä Ruokaviraston eläintenpitorekisteriä. Vuonna 2024 ei lopetettu lupia. Useita turkistarhoja on tällä hetkellä tyhjinä jonkin ajan, ja toiminnanharjoittajat haluavat usein pitää luvat voimassa elinkeinon parempia aikoja odotellessa. Ympäristöviranomaisen voi omasta aloitteestaan aloittaa luvan lopettamisprosessin, kun toiminta on ollut lakkautettuna vähintään viisi vuotta.

Jätehuoltotoiminnoista on vuonna 2024 tarkastettu yli puolet: suunnitelluista 28 tarkastuksesta on tehty 15. Lisäksi ainakaan kolmessa valvontakohteessa ei ole ollut toimintaa vuonna 2024.

Painopistealueena oli myös kartoittaa kaikki merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) nojalla rekisteröintivelvolliset huvivenesatamat. Kartoitusta on tehty neljässä kunnassa viidestä, ja työtä jatketaan vuonna 2025.

Vuonna 2024 tehtiin paljon työtä valvontakohteiden tietojen päivittämiseen ympäristönsuojelun valvonnan tietojärjestelmä Ylvaan. 1.1.2025 voimaan tulleen ympäristövahinkorahastolain (1262/2022) mukaan kuntia, eläintiloja ja turkistarhoja lukuun ottamatta kaikkien valvontakohteiden tulee maksaa ympäristövahinkomaksu valtion uuteen ympäristövahinkorahastoon. Ympäristövahinkomaksun veloitusperusteet otetaan ympäristönsuojelun valvonnan tietojärjestelmä Ylvan tiedoista. Toiminnanharjoittajia laskuttaa Etelä-Pohjanmaan ely-keskus. Ympäristönsuojelun valvonnan tietojärjestelmä Ylvan tietojen päivittämistyötä ei ollut huomioitu valvontaohjelmaa 2024 laadittaessa.

Ohjelma arvioidaan joka vuosi, ja sitä tarkistetaan saatujen kokemusten perusteella. Seuraavassa taulukossa on koottu yhteen aiempina vuosina suunnitellut tarkastukset ja niiden toteutuminen.

	Valvontaohjelmassa suunniteltuja tarkastuksia	Toteutustavoite	Ohjelman toteutuminen	Tehdyt maa-ainestarkastukset, ne eivät sisälly valvontaohjelmaan
2016	132	-	30 %	-
2017	161	-	35 %	51
2018	120	-	14 %	30
2019	139	30 %	17 %	45
2020	163	20 %	6,8 %	41
2021	293	20 %	42,5 %	41
2022	196	25 %	11 %	30
2023	215	25 %	13,7 %	61
2024	229	30 %	35,8 %	32
2025	164	30 %		

Vuonna 2025 tavoitteena on näin ollen, että

- 30 prosenttia suunnitelluista 164 tarkastuksesta ympäristöluvanvaraisiin, ilmoituksenvaraisiin ja rekisteröitäviin toimintoihin toteutetaan
- kaikki maa-ainesten ottamisalueet, joilla ottamistoiminta on aktiivista, tarkastetaan
- elintarviketeollisuuden toimintojen valvontaa painotetaan vahvasti
- huvivenesatamien kartoittamista jatketaan, jotta voidaan selvittää mahdolliset uudet rekisteröitävät satamat. Merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) määrätään, että rekisteröintivelvollisuus koskee vähintään 25 venepaikan huvivenesatamia. Kunnan ympäristösuojeluviranomainen hyväksyy huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmat ja rekisteröi ne ympäristönsuojelun valvonnan tietojärjestelmä Ylvaan. Kesällä 2024 kartoitettiin Mustasaaren, Kristiinankaupungin, Korsnäsin ja Kaskisten satamat, mutta Närpiön satamat ovat vielä kartoittamatta.

Jos tilanne saadun valituksen tai muun perustellun syyn vuoksi vaatii valvontatarkastuksen tekemistä kohteeseen, johon sinä vuonna ei ole suunniteltu tehtävän tarkastusta, tarkastus voidaan kuitenkin tehdä ja laskuttaa siitä tarkastusmaksu. Tarkastus merkitään seurantaan.

Valvontasuunnitelmassa on selostettu muut tehtävät, jotka ympäristöyksikkö on velvollinen suorittamaan. Suunniteltu valvonta sisältää myös paljon jälkityötä: tarkastuspöytäkirjan laatiminen ja tarkastetulle kohteelle annettujen toimenpidekehotusten seuranta. Valvonta on vain osa tehtäväkokonaisuutta; ympäristönsuojelu priorisoi työssään lupa- ja rekisteröintiasioiden käsittelyä, vapautushakemuksia yleiseen viemäriin liittymisestä ja muille viranomaisille annettavia lausuntoja. Ympäristönsuojelulla on myös monia asioita, jotka edellyttävät hallinnollisia pakkotoimia. Yleisöltä tulevat ilmoitukset käsitellään saapumisjärjestyksessä mutta myös asian kiireellisyyden mukaan. Ympäristönsuojelun henkilöstö myös osallistuu asiantuntijoina erityyppisiin suunnittelukokouksiin.

Liite 1. Luettelo valvontakohteista ja suunnitelluista tarkastuksista (julkisuuslain 24. §:n 15. kohdan mukaan salassa pidettävä).